

MAGYAR LAPOK

BUDAPEST

X. évfolyam, 208 (2770) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Kilenc szovjet hadosztályt semmisítették meg a németek az Ilmen-tótól délre folyó harcokban

Másik kilenc hadosztályt szétverték és 53 ezer foglyot ejtettek. Megkezdődött a küzdelem a Krími félsziget birtokáért. Leningrád körül példátlan heves-ségű harcok folynak

Lemondott a perzsa sah

Vezéri főhadiszállás. (NTI) A véderő főparancsnoksága közli: Az Ilmen tótól délre elterülő térségben a 11-ik, 27-ik és 31-ik szovjethadsereg nagy erőit az elmúlt hetekben döntően megverték a német hadseregnek Busch vezéreredes parancsnoksága alatt álló csapatai. Keller vezéreredes légflotta-kötőlékeinek támogatásával. Kilenc ellenséges hadosztályt teljesen megsemmisítettek. Kilenc második hadosztályt az ellenségnek legsúlyosabb veresztése okozva, szétvertünk. Több mint 53.000 fogoly került német kézre. 320 páncélcocsit, 695 mindenfajta löveget zsákmányoltunk, vagy pusztítottunk el. (MTI)

Berlinből jelentik: (B. T.) A Berlinben tartózkodó újságírók körében nagy figyelmet keltenek a keleti harctér legszélső jobbszárnyáról érkező hírek. A német légierő ugyanis nagy tevékenységet kezdett a Krími félszigeten, amiből arra következtetnek, hogy a hadműveletek már megindultak a félsziget birtokáért, amit megerősít az a tény, hogy erősen működnek a zuhanóbombázók. E repülők rendszerint nem messze, a harctér mögött levő célpontokat támadják, hanem általában olyan célok ellen működnek, amelyek — mint pl. erődítések — közvetlen megtámadására készülnek.

EGYIK KÖVET A MÁSIK UTÁN TÖRIK LE A LENINGRÁD KÖRÜLI VÉDELMI PALRÓL A NÉMETEK

Berlinből jelentik: (B. T.) A hivatalos hadijelentés szűkszavúsága a legtovábbra sem sejteti, hogy milyen óriási méretű halálraszántság és milyen harcisszellem húzódik meg a sorok mögött — írják a német lapok. Vonatkozik ez különösen a Leningrád körüli harcokra, amelyek hihetetlen keménységgel folynak a Néva partján elterülő szovjet állásokért. A német lapok megállapítják, hogy a Leningrád körüli védelmi falból egyik követ a másik után török le, olyan heves harcokban, amilyenekre eddig még sehol sem volt példa. Ez különösen akkor válik érthetővé, ha figyelembe vesszük, hogy milyen erősen ki van építve Leningrád védelme. A lapok ezután részletezik az erődítmények ismertetését és megírják, hogy Leningrádnak erősségé való kiépítése jóval a háboru előtt kezdődött. Egyik beton bunker követte a másikat és emellett ezek a védőművek gyakran két méter vastag faluak voltak. A Luga folyótól észak-

ra nagy kiterjedésű védő árkokat és sáncokat készítettek, azután páncélakadályokat állítottak fel ügyes álcázással. Ujfajta akadályokat építettek fenyőfatörzsekkel és betontömböket használtak fel, amelyek piramis alakúak. Ezeket a legkülönbözőbb célokra megfelelően lehet összeállítani. A közbeeső terület sűrűn el van zárva aknákkal. Ilyen körülmények közt a Luga folyó és a Leningrád közt elterülő 120 kilométer mélységű területen tucatjával vannak a záróvonalak.

Rómából jelentik: (Stefani) A Mes-

saggero tudósítója a keleti harctérről az olasz vadászpilóták újabb sikereiről ír. Egy olasz raj mintegy 20 percnyi repülés után ellenséges légialakulatot fedezett fel egészen a felhők közelében. A parancsnok támadott elsőnek. A szovjet gépek igyekeztek elmenekülni, de minden mesterkedésük ellenére két Curtiss mintájú gépet lelőttek közülük. Ugyanakkor a többi olasz gép az ellenséges alakulat másik részét támadta meg és ugyancsak lelőttek közülük, amelyek lángolva zuhantak alá. (MTI)

A perzsa sah lemondása

Teheránból jelentik: Az utóbbi napokban híre terjedt, hogy az iráni ellenzék megerősítésére az angolok lépéseket tettek. Ezek a megerősítésekre vonatkozó hírek főleg a sah ellen irányulnak. A sah a kormány tagjait és a magasrangú vezetőket ma rendkívüli értekezletre hívta össze. Nagy érdeklődéssel várják az ülést, mert le-

hetségesnek tartják, hogy a sah lemond. Az ellene megnyilatkozott hangulat olyan erős, hogy fokozni kellett védelmét.

Istanbulból jelentik: (NTI) A teheráni rádió kedden délután 12 óra 10 perckor jelentette: A sah ma délelőtt lemondott. (MTI)

Amerika hajóhada védelmezi a jövőben az Angliába irányított hadianyagszállítmányokat

Washingtonból jelenti a Mai Nap. Az amerikai légió ideai nagygyűlésén Knox bejelentette, hogy szeptember 16-tól kezdve az Egyesült Államok hajóhada oltalmaz meg minden Angliának szánt hadianyagot az Egyesült Államok és Izland között. A kapott parancsnak megfelelően megkísérlék elfogni, vagy elpusztítani a tengelyhatalmak rombolóit.

CSANGKAIKÉK NEM VEHET RÉSZT A MOSZKVAI ÉRTEKEZLETEN

Tokióból jelentik (NTI): Az Asahi Simbun nanjingi jelentése szerint Nagybritannia, az Egyesült Államok és a Szovjetunió megtagadta az engedélyt, hogy a csungkingi kormány résztvehessen a három hatalom közötti álló moszkvai értekezleten. (MTI)

Harryman, a Moszkvába készülő amerikai küldöttség vezetője megerősítette, hogy Londonban előzetes megbeszélésekre van szükség avégből, hogy Anglia és az Egyesült Államok közös taktikában állapodjanak meg

Ezeket a tárgyalásokon maga Churchill elnököl.

Az Új Nemzedék írja: Az NST londoni jelentése szerint az ausztráliai kormányhoz kinevezett új kínai nagykövet átnyújtotta megbízólevelet. Kijelentette, hogy Ausztráliának és Kínának sok közös politikai célja van. Ausztrália az egyetlen angol dominium, amelyben Kínát külön nagykövet képviseli. (MTI)

ROOSEVELTNE — LA GUARDIA ASSZISZTENSNŐJE

Washingtonból jelentik (NTI): Rooseveltné a sajtóértekezleten közölte, hogy szeptember 29-én reggel pontosan kilenc órakor munkába áll, mint La Guardia polgármester asszisztensnője. Még nem tudja, mi lesz a munkaköre, jelenti az Associated Press. (MTI)

Washingtonból jelentik (Bud. Tud.) Roosevelt hétfőn az országgyűlés több vezető tagjával tanácskozott. Hír szerint a semlegességről szóló törvény megszüntetéséről tárgyaltak de határozathozatalra nem került sor.

ORSZÁGÉPÍTŐ UJ ISKOLAI ÉV

Irta: Paál Elek
(Kézdivásárhely)

Az elmúlt esztendő az átmenet jegyében folyt le. Átmeneti év volt ez a tanítók, tanárok, a szülők, a nagy közönség, mint környezet, sőt a vezető, irányító és elrendező szervek részére egyaránt.

A 22 év óta álmódzva, sóvárogva várt felszabadulás öröme elkápráztatva, mámorossá tette az embereket. A tömeglélek hullámvásárában meg lehetett figyelni, hogy a komoly elem azonnal bele tudott illeszkedni az új helyzetbe s zökkenés nélkül végezte nagy, nemzetmentő munkáját, megkönnyítvén ezzel az átmenet nehézségeit. A másik csoport lankadatlan buzgalommal összekötéseinek kiépítésén fáradozott. Ez is munkához látott, de egyéni érdekeinek biztosítása volt első feladata. Így szorított hátra sokszor nálánál értékesebb elemeket s okozott egy-egy kis disszidenciát a jogos igények kielégítésében. Ezt a munkát kíméletlen nyíven élelmességgel is lehet nevezni, sőt nem is kell letörni, csak megfelelő korlátok közé kell szorítani, mert ki tudja, hol és mikor van szükség az élelmességre, lehet, hogy éppen nemzeti szempontból is. A tájékozatlanabbak össze-összetévesztik a szabadságot a szabadsággal. Nem csoda, mert hosszú időn át azt látták, hogy aki az államalkotókhoz tartozik, annak minden szabad, a törvény szigorú csak az ezen kívüli állókra vonatkozik. Rövid kísérletezés után ezek is megszerezték a helyes tájékozódást. Egy jelentéktelen résznek az volt a feltűnő, hogy a magyar élet komoly munkát s nagy erkölcsi befektetéseket kíván s hogy nem lehet a régi példa lemásolása alapján mellévergetésből s a haza- és fajszertet szavakban való kihangsúlyozásából megélni, mert itt mindenkinek dolgoznia kell.

A tömeglélek jelenségeinek az átalakulások nagy napjaiban megfigyelhető hullámvásárája a legtermészetesebb folyamat. A szülő mustjának is ki kell forrnia, amíg bor lesz belőle. A bírálót csak azok részéről hallható, akik nem értik meg a tömeglélekre gyakorolt hatások kibontakozásának és leülepedésének természetes folyamatát. Az erdélyi magyarság (székelység) magas intelligenciájára vall, hogy az új viszonyokba zökkenés nélkül gyorsan bele tudott illeszkedni s a jog mellett a háborús viszonyok által is megnehezített kötelességeinek elismerésére méltóan meg tudott felelni. Jó munkát végeztek tehát a múltban a magyar papok, tanítók, tanárok s a magyarság többi vezetői, akik olyan fegyverzettségre nevelték a népet, amilyenre Erdély történetében még sohasem volt példa. Meg kell látnia ezt mindenkinek, aki

Jó szívvel és helyesen tud és akar figyelni. Minden más felfogás, mely ezt nem értékeli helyesen, akkor is téves, ha nem hiányzik belőle a jó akarat.

A tömegléleknek ez a mozgása, mint a hőfok a hőmérőn, úgy érzéketi hatását az iskolában is. Nehézségeket lehetett megfigyelni a fegyelem körül. A mámoros öntudat csapongása itt-ott túlhajtásokba ment át. Igénybe kellett venni a fegyelem mérsékelt eszközeit oly gyakran, mint tán eddig soha. Ezt is megoldottuk. A nehezebb úgy az volt, hogy a tanulók elég nagy száma se olvasni, se írni nem tudott elfogadhatóan.

Az idegen nyelvű iskolákból a tanácskézségen kívül alig hoztak más ismereteket. De a tanító bácsik s a tanár urak jók, türelemesek. Két annyit dolgoznak, mint máskor, hogy helyrehozhassák a mult mulasztásait. Csak egyik-másik csavargatja meg a fejét néha, ha nem megy a lecke s azor zsörtölődik magában, hogy miért is kellett az ő dolgát így megnehezítenie azoknak, akik a magyar iskolák megkerülésével minden elfogadható indoklás nélkül idegen nyelvű iskolába jártatták gyermekeiket. Ez is csak egy pillanatig tart s aztán folyik tovább a munka: — Gyermekek, figyeljétek! Ez nem k, ezt mi c-nek olvassuk. A magyar k ilyen, ni! Felfel megy a vonal, fent balra kanyarodik, azután lejön a peros vonalig: itt ki, itt be, itt elkanyarodik. Ugye, milyen szép? Szép, tanító bácsi!... Szép bizony, mert a magyar k karcosú, mint a tündérek. Színe is van, íze is van s nem tudom, mi veszi még körül, annyi könnyet csal a magyar tanító szemébe...

A helyrehozás nem megy simán. Nagy volt a mulasztás. Lejjebb kell szállítani az osztályozás mértékét. Így születnek meg a drága magyar haza szeretete, a jó tanító bácsik és tanár urak belátásai nyomán a bizonyítványok, a diplomák, melyek előhaladást és kenyeret biztosítanak azok részére is, akik enélkül nem boldogulhattak volna. Ez így igazságos, így méltányos. Csak az a kérdés merülhet fel, hogy vajon azok, akik a kormányzat és a tanszemélyzet felemelő, átkaroló, elnéző szeretetéből szerezték meg boldogulásuk feltételeit, hálának lesznek-e majd az édes haza iránt, hiszen ez már nem ütközik akadályokba. A gyöngébb tudást kiegészíti, kipótolja az élet iskolája, mely a választott hívalóshoz szükséges ismereteket feltételezőleg megadja minden embernek, akikben megvan a jóakarát. Ismerve kiváló erőnyeinket, nyugodtan megjövendölhetjük, hogy a hála legalább is általánosságban nem fog elmaradni.

Átmeneti volt ez az év a vezető és irányító hatóságok részére is. A háborus bajok közt oly sok nehézséget áthidalni, annyi sebet gyógyítani, amennyi ezen a javából kiforgatott, erkölcsi értékeiben is megtépzott területen volt, csak annak a kormányzatnak sikerülhetett ily rövid idő alatt, aki a Trianon szétrombolásával rengeteg tapasztalatot gyűjtött s nagy erkölcsi tartalékokkal rendelkezik.

Igen nehéz kérdés volt a vonagló közélet megindítása, a helyzet felismerése a nem is rosszakaratú, de majv akaratlan félrevezetés elkerülése, mert a látszatok nem fedik mindig a valóságot. Pl. Belekerülhet a lovasbandátumba, sőt mint zászlóvivő tűntethet ott, esetleg az is, akinek éppen a magyar címerrel, vagy zászlóval kapcsolatban lehetnek nehéz esetei? Szépen szónokolhat a gyermekáldásról s a magyar anyáknak fa-

jukkal szemben való kötelességtudásról az az asszony is, kinek saját akaratából nincs gyermeke, vagy az egykének éppen ő a leghűségesebb reprezentánsa?

Az ilyen és ehhez hasonló képeken túl kellett látni, hogy kiderüljön a valóság.

Az átmeneti állapot nehezén hál' Istennek, túl vagyunk. Belekapcsolódhatunk már az országépítés nagy munkájába.

Az országépítő új iskolai évek az általánosan ismert pedagógiai elveken kívül figyelembe kell vennie először is az *önértékelésre való nevelést*. Senki sem több, de senki sem kevesebb annál, mint amennyit a közösség érdekében kifejtett munkájának mennyisége és minősége ér. El kell tűnniük tehát a hamis bálványoknak, de viszont *kötelező a meglátása és értékelése az utolsó napszámosnak is*, ha munkájával s erkölcsi értékeivel a közösség javát szolgálja. Annak is megvannak a káros következményei ha valaki magát túlértékeli, de a legtöbb elcsuszamlás abból származik, hogy igen sokan nem ismerik, nem is sejtik saját értéküket s így a közösség szemlélete alól menteseknek tartják magukat. Az *önérték ismerése* megnyitja az utat a közösségért való öntudatos munka és erkölcsi színvonal emelkedése felé, míg annak hiánya lesüllyeszti, sőt a bűnözés karjaiba is taszithatja az embert. Ha az *önértékelés* gondolatát megöleljük hazafias tartalommal s felelősségerzettel, megkezdődhetik a nemzetépítés nagyvonalu munkája, melyben nemcsak az irányítók és vezetők küzdenek, hanem van elszántan és öntudatosan küzdő tömeg is. Pl. Ha

a gazdasági cseléd szemei előtt elvonulhatna az ő munkája nyomán útnakinduló értékkörforgás, ha tudná azt, hogy amikor kaszál, kapál, állatot étet, vagy gondoz, hány ember kenyérkeresetét indítja be s hogy ő eszerint a nagy közösségnek értékes tényezője, felmagasztosulna előtte a munka, mely első lépés a többtermelés felé. Ha tudná és érezné az iparos, hogy ipara nemcsak neki kenyéretadó ügy, hanem munkájának mennyisége és minősége nagy szerepet játszik az ország közgazdasági életében s kifelé való tekintélyében, ha tudná, hogy szakképzettségének fejlesztésével az új európai rendbe beilleszkedő Magyarországnak mily hasznos szolgálatot tud tenni, ha tudná és érezné, hogy kijár neki az ő megillető tisztelet, ha látná, hogy lejárt már az ideje annak, hogy lenézzék az iparost és leértékeljék, sokszor egy egész élet tapasztalatait igénybevevő szakképzettségét, megtalálná *önértékelését* s lendületesebben fejlesztené szaktudását s így annál könnyebb lenne az országnak átvennie azt a szerepkört, melyet az új Európában neki kijelöltek.

Szépen hangzik az *együttérzés* gondolata. Maga a szó azonban semmit sem ér, ha a mindennapi életünk legkisebb mozzanataitól kezdve a legnagyobb tényekig nem tudunk tartalmat adni neki.

Vonaton utaztam. Egy nőnek fáj a foga. Négy férfi ült a leeresztett ablak mellett. A nő háromszor is kérte a férfiakat, hogy csukják be az ablakot. A férfiak azt válaszolták, hogy nehezen jár az ablak, nem lehet betenni. Erre odamegy egy falusi lány s egy erős rántással felhúzta az ablakot. Ezt a férfiak is megtehették

volna, de hiányzott belőlük az együttérzés.

Egyik állomáson egy öreg ember szállt fel. Ha mindenki visszahúzódott volna számszerint biztosított helyére, 5-6 ülőhely is üresen maradt volna. Nem akadt azonban senki, ki jogtalan kérelméről az öreg ember javára önként lemondott volna. Van tehát még tennivalónk, amíg az együttérzés érzelmeit megfelelő mértékben sikerül kiépítenünk.

A jogos egyéni érdek kielégítése a közérdek szempontjából is jótékony hatású, mert a közösségi tagok megelégedettségének céljait szolgálja. Csak azt kell tudnia és éreznie mindenkinek, hogy az önérdék alá van rendelve a közérdeknek. Nem igényelhet senki sem pl. több cukrot, több lisztet, vagy finomabbat, mint amennyi és amilyen az igazságos szétosztás alapján neki jut. *A jó példaadás kötelezettsége annál inkább fennáll, minél magasabb, vagy fontosabb tisztséget tölt be valaki.*

A mult nehéz eseményeiből sokat tanulhattunk e téren. Ez a legkevesebb, amit minden közösségi tagtól (az ország minden polgárától) elvárhatunk. Azok, akik ezen is túlmenva saját érdekeikről is megfeledkezve, csak a köznek élnek, a közösségi élet világító, útmutató fáklyái, kiknek megbecsülésére és értékelésére rá kell nevelnünk a nevelés alatt állókat, ha még oly jelentéktelen egyéniségeknek is látszanak az illetők, mert ezek példája nagy erkölcsi értékeket termel ki a közösség javára.

Az együtt átélt hosszú szenvedések iskolájában meg kellett tanulnunk egymás kölcsönös megbecsülését. Nem mondhatunk le erről a jobb idők beálltával sem, mert olyan erőforrás ez, amely felemeli a közösség erkölcsi és gyakorlati értékét. Enélkül nagybettekre végrehajtására minden közösség képtelen.

Leszálltam az egyik vasuti állomáson. Kocsi hiányában egy rongyos ruhájú, de józanéletűnek látszó ember vitte pakkomat. Utunk hosszú volt; elfáradtam. Letültem egy kis padra pihenni. Emberemet is magam mellé ültettem, mert nem volt más ülőhely. Krisztus is így tette — gondoltam magamban. Megkínáltam egy cigarettával s megindult az általam irányított s gyorsan bizalmassá váló beszélgetés, melynek során megmondtam, hogy tanító vagyok. — En mindjárt tudtam, hogy tanító kell, hogy legyen az úr, — hangzott a meglepő válasz. Nagyon érdekelt, hogy mi lehet az a vonás rajtam, amiről még egy hordár is meglátja bennem a tanítót. Faggatásomra azt a választ kaptam, hogy: tetszik tudni, az ilyen magamfajta szegény emberhez az uri osztálynak nincsen szép szava, csak a tanítók állanak szóba velünk, mert azok ismerik a szegénységet. Nem folytatom tovább ezt az ügyet, de azért ideteszek egy háromponos gondolatjelt:

Ilyen s az ezek körébe csoportosuló nevelési gondolatok és célkitűzések jegyében kell megnyitnia az első országépítő iskolai évek. Fontos és nehéz feladatok várnak a nevelés összes tényezőire: a családra, iskolára és társadalomra egyaránt. Jegyezzük meg, hogy a nevelésért nemcsak az iskola felelős, hanem a család is s mindenki abban a körben, amelyben helyzeténél fogva vezetőszerepet tölt be.

Isten segítsen mindnyájunkat hogy az országépítés új iskolai évében eredményes munkát végezhessünk a családdal, az iskola s a társadalom közös összefogó együttműködése

Előörs-szolgálatban a Dnyeper partján

(A m kir. haditudósító század közlése.) Valamelyik ősapám járt már erre ezeregynéhány esztendővel ezelőtt, — olyan ismerős ez a vidék. Valamennyien így vagyunk ezzel az érzéssel. Ugy látszik a testünkben van még egy-egy atom, amely emlékszik még erre az ezüst teliholdra a bodros felhőcskékre, a folyó csillogására, a tóosás, süppedő pázsitos partra, a fűzekre, a nyírfákra s erre a kék-párás levegőre, melynek ködfátyola az éjszaka minden fényét és feketeségét megfakítja.

Teliholdas éjszaka van és — hideg. A mocsárszag is hideg, a holdsugár is, a bokrok felett imbolygó vékony ezüst-kékes ködcsíkok is. A csillagok is hidegfénnyel sziporkáznak a hideg égen. Mintha kihűlt volna az egész világ. Csak a kötelességerzet, a nehéz felelősség melegít.

Előörs-szolgálatban vagyunk a Dnyeper partján. A tulsó part még a vöröskő. Tudjuk, hogy ott is őrszemeink kíméljük az éjszakát, farkasszemet nézünk egymással, anélkül, hogy látnók egymást. Egy-egy lövés dörren, a folyó felett sísteregre száll a hang s belefut a parti mocsárba. Távolabb időnként kelepelni kezd egy-egy géppuska s messze mély mordulással szól az ágyú. Tőlünk északra meg-megvilágosodik az ég, egy-egy pillanatra rőt fényben lángol fel, azután ismét csak az ezüstös, kék levegő foszforeszkál a nagy sík ságon.

A parti nádasokban és focsókban vízimadarak kiáltoznak riadtan. Mi-

lyen más ez a hang itt, mint otthon a Balaton mellett. Vagy csak mi halljuk másnak?

Messziről szunyogdöngöccsülés közeledik. A szunyogdöngés motorberregése erősödik. Pár perc múlva fekete árnyak húznak el felettünk, — a repülőink látogatnak át a tulsó part fölé, — egyikük épp a hold kerek tányerjén vág keresztül, fekete sziluettje egy pillanattal később beleszürkül az ezüstsugaras párák éjszakába.

Északra tőlünk most hirtelen erősödik az ágyúk harca. Veszett hördülések, dühös ugatások, mély mordulások, — a front éjszakai koncertje. És most előttünk, messze a folyón túl, lángok fénye lobban fel a magasban. Fel-fellobog, ellankad, azután sokáig izzik az égen. Valahol szovjetföldön nagy tüzek dúlnak... Repülőink eredményes munkát végeztek.

Csigalassussággal cammognak a percek, örökkévalóságnak tetszenek az órák... Végre keleten gyöngyházfényű derengés váltja fel az éjszakát. Szürkés-lila köd vesz körül, a folyó felett hófehér fátyol terjed. Északon mérgesen dörögnek, morajlanak az ágyúk... A köd megmozdul, hullámozik, imbolyog... Keleten aranyárgává melegedik az ég s hogy ritkúl a köd, jól látjuk ismét a folyó agyagos, sárga vizét, iszapos partszélét s a lápvilág nyers zöldjét...

Kékül az ég s messze a Dnyeper tulsó partja mögött hatalmas füstfelhők gomolyognak...

Uj nap virradt, uj harc, uj győzelem...

Megérkezett Budapestre az első sebesültszállító vonat

A pályaudvaron a Főméltóságú Asszony fogadta a sebesült hősöket. — Több helyen előretörték a szövetséges csapatok Ukrajnában

LENINGRÁD OSTROMA TELJES ERŐVEL FOLYIK

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az ukrajnai sikágon kitűnően küzdő honvédelmi alakulatok sebesült hőseit a napokban hozta Budapestre az első sebesültszállítóvonat. A vonat érkezése előtt megjelent a déli pályaudvaron a Főméltóságú Asszony és Bartha Károly honvédelmi miniszter. Pontban hat órakor gördült be a vonat. A kórházvonat parancsnoka jelentkezett a hon-

védelmi miniszternél, majd jelentéstétel után a Főméltóságú Asszony és a honvédelmi miniszter végigjárta az egész vonatot. A Főméltóságú Asszony majdnem minden sebesültet megszólított és érdeklődött ügyes-bajos dolga felől. A sebesült katonákat a vonat megérkezése után azonnal a Gömbös Gyula-uti helyőrségi kórházba szállították.

lyek ennek következtében a polgári lakosság körében várhatók, a Szovjet felelős. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI.) A német légiőrség szeptember 15-én a Dnyeper-től keletre lévő térségben erős egységeket vetett harcra a szovjet csapat összevonások és más hadicélpontok ellen. Folytatólagos támadásokkal páncélosokat bombáztak. Több mint 500 gépjárművet bombáztak és pusztítottak el. Öt löveget elhallgattattak a német gépek. Egy páncélvonatot harcképtelenné tettek és hat szállítóvonatot bombákkal árasztottak el. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI.) Szeptember 14-én német gépek Odesszától keletre elsüllyesztettek egy ötezer tonnás hajót és megromáltak egy háromezer tonnás. Két másikat szintén elsüllyesztettek. (MTI.)

Eredményesen haladnak a keleti nagy támadó hadműveletek

Vezéri főhadiszállás. (NTI.) A véderő főparancsnoksága közli: Keleten a nagy támadó hadműveletek eredményesen haladnak. Leningrád körül a gyűrűt szivós küzdelemmel tovább szűkítettük az újabb kiépített erődök körül. Az ellenség páncélosokkal támogatott ismételt támadásai összeomlottak. Anglia keleti partjai mentén harci repülőgépeink a hétfőre virradó éjjel elsüllyeszttek egy hajókaravánban haladó tízezer tonnás szállító hajót. Észak-Afrikában német zuhanóbombázógépek nehéz bombákkal támadták a brit táborokat, valamint a páncélos és gépkocsi gyülekezéseket Tobruk körül. A 15-ére virradó éjjel egy német kötelék Szuez és Port Tewsik vidéke ellen intézett támadása nyomán olajtelepek gyuladtak ki. Az ellenség sem nappal, sem éjjel nem repült be a birodalmi terület fölé. — (MTI.)

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az Ukrajnában küzdő szövetséges csapatok több helyen előretörték és fontos pontokat ragadtak el az ellenségtől. A honvédseregtettek arcvonalán nyugalom van. Csúpan időnként fejtett ki tevékenységet az ellenséges tüzéség. Repülőink ismételten bombázták az ellenség állásait, erődítéseit és szállítmányait.

LEGKORSZERÜBB ERŐDÖKKEL VETTE KÖRÜL A SZOVJET LENINGRÁDOT

Berlinből jelentik: Az utóbbi napok hadijelentéseiről, mint a Német Távirati Iroda értesül, megállapítható, hogy Leningrád ostroma kellő eréllyel folyik tovább. Kiderült, hogy a Szovjet a legkorszerűbb erődökkel vette körül Leningrádot. Két méter mély és három méter széles árkokat

vontak a német harckocsik feltartoztatására. Belátható időn belül várható a város közvetlen körülzárása. A szovjet vezetőség nyomatékosan hangsúlyozta, hogy Leningrád egész lakosságának részt kell vennie a harcokban. A véres veszteségekért, ame-

Súlyos veszteséget szenvedtek a bolsevisták a karéliei földszorosban

Berlinből jelentik: (NTI.) A bolsevikiek a finn arcvonalon és a karéliei földszorosban rendkívül súlyos vérvesztéseket szenvedtek. Veszteségeik pótlása nehézségekbe ütközik. A foglyok elmondották, hogy az utóbbi napok harcaiban szenvedett veszteségek pótlására nyolcezer mурmanskzi fegyencet és internáltat küldtek az arcvonalra. Ezek nagyrésze már a finn csapatok első rohama alkalmával megadta magát. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI.) A német és finn csapatok folytatták sikeres előnyomulásukat és kemény harcok árán újabb fontos területeket foglaltak el. Ezekben a harcokban egy fontos utat biztosító 150 kiserődöt sikerült megsemmisíteni. Az ellentámadásokat a szovjetsapatok véres veszteségei mellett meghiusítottuk. Német páncélosok a leningrádi erődök birtokáért folyó harcok során áttörték egy ujszerűen kiépített bolsevista állásrendszert. A harcok során a bolsevisták 12 páncélos harckocsit vesztek. (MTI.)

LAKÓHAZAKAT BOMBÁZOTT NÉMETORSZÁGBAN AZ ANGOL LÉGIŐRSÉG

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda értesülése szerint az angol légi-

erő a keddre virradó éjjel Északnyugatnémetország néhány pontjára robbanó és gyújtóbombákat dobott le és néhány házban kárt okozott. Eddigi jelentések szerint halottak és sebesültek csak a polgári lakosság körében voltak. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI.) Német nagyhatalmsugaru harci gépek rádiójelentése szerint az Atlanti óceánon, a

Nagy veszteséget szenvedtek az angolok a tobruki arcvonalon

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 468-ik közleménye: Északafrikában, Tobruk arcvonalán, a tengely gyalogsága és tüzersege helyi jelentőségű haditevékenységet fejtett ki. Az ellenség nagy veszteségeket szenvedett és sok foglyot hagyott hátra. Olasz és német gépek bombázták Tobrukot. Az ellenség bombákat dobott le Tripoliszra és Benghazira. Néhány ház megromlódott. Benghazai légvédelme lelőtt egy ellenséges gépet. Keletafrikában az angol légiőrség bombákkal és géppuskatűzzel árasztotta el állásainkat. Tüzérségünk Uolefit szakaszán ellenséges tehergépkocsikat talált el. A Tana-tó szakaszán egy erős had-

Hebridáktól nyugatra 350 kilométerre felgyújtottak egy tartályhajót. Közeli részletek még nem érkeztek. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI.) Katonai részről közölték, hogy a 15-ére virradó éjjel német harci gépek eredményesen bombázták Alexandria kikötőjét. (MTI.)

TOBRUK KÖRÜL MEGÉLENKÜLTEK A HARCOK

Rómából jelentik: (MTI.) A Stefani Iroda különtudósítója jelenti, hogy Tobruk körül megélelkültek a harcok. 15-ére virradó éjjel olasz csapatok heves harcok árán jelentős sikert értek el. A tengelyhatalmak katonái meglepetésszerűen rohamot intéztek egy ellenséges állás ellen, amelyet sikerült elfoglalni.

Rómából jelentik: (MTI.) A hétfői hadijelentés közli, hogy szeptember 13-án a Tana-tó vidékén egy gyalogságból és lovasságból álló hadoszlop egy ellenséges hadoszloppal heves harcot vívott. Végül sikerült a győzelmet elérni és rendetlen visszavonulásra kényszeríteni az ellenséget. Az ellenség sok halottat, sebesültet és hadianyagot hagyott hátra. Az olasz lovasság az ellenséget tovább üldözte.

Hadműveleti övezet. (Stefani.) A tengely tüzésége Tobruknál folytatja az erődítmények bombázását. 14-én éjjel egy olasz repülőkötelék támadást hajtott végre az erőd épületei ellen. Szeptember 14-én éjjel egy nagyobb olasz különítmény nagyszámú foglyot ejtett és nagy veszteséget okozott az ellenségnek. Keletafrikában, Amhara vidékén az olasz helyőrségek folytatták bátor harcaikat a számbeli fölényben levő ellenséggel. A Tana-tó vidékén vasárnap folyamán egy gyalogsági és egy lovassági oszlop hosszú ideig sikeresen ellenállott a tulsúlyban levő ellenséges támadásoknak. Az olasz csapatok végül kivetették állásaikból az ellenséget. (MTI.)

Nagy veszteséget szenvedtek az angolok a tobruki arcvonalon

oszlopunk jelentékeny ellenséges erővel ütközött meg. Elkeseredett harc után az ellenség súlyos veszteség mellett kénytelen volt visszavonulni. (MTI.)

WASHINGTON VALÓJÁBAN A HÁBORU ÚTJÁRA LÉPETT

Rómából jelentik: (Stefani.) Gayda írja a *Giornale d'Italia*-ban: Az elnök beszédét és azokat a többé kevésbé félhivatalos megjegyzéseket tekintve, amelyek ezt a beszédet kísérik, nyilvánvaló, hogy Washington a valóságban a háboru útjára lépett. Az elnöknek nem marad más hátra, minthogy megváltoztassa a semlegességi törvényt.

Az Egyesült Államok anélkül, hogy bárki kihívta volna, támadó háboruba keveredik a tengellyel. Ennek következménye kiújarólag Washington terhel.

Minthogy az amerikai hajók támadási tevékenységének semmilyen határt sem szabtak, fel kell tételezni, hogy a föld minden tengere színe lehet ennek a tevékenységnek — fejezi be cikkét Gayda. (MTI.)

Washingtonból jelentik: (Német TI) Roosevelt elnök hétfőn a kongresszus elé terjesztette a második már bejelentett beszámolót az Angliának nyújtandó segítségről. (MTI.)

Frenczel Sándor

tükör és üvegcsiszolda

Tábla-üveg nagy raktár
Olcsó ablaküvegezés

Képkerekezés
Nagyvarad, Szt. János utca 48.
Telefon: 19-13

Londonba érkezett a moszkvai értekezlet amerikai kiküldöttje

Londonból jelentik: (Bud. Tud.) A moszkvai értekezleten résztvevő amerikai bizottság vezetője, Harryman bankár legszűkebb munkatársai kíséretében Londonba érkezett. Harryman hétfőn a miniszterelnökkel és a londoni szovjetnagykövettel tanácskozott. Ugyancsak Londonba érkezett

a washingtoni szovjet nagykövet és a kenti herceg is. (MTI.)

Newyorkból jelentik: (NTI.) A tengerészlet számára elrendelt sztrájk hat további hajóra is kiterjedt, amelyeknek hadianyagot kellett volna az Egyesült Államok nyugatindiai támaszpontjára szállítani. (MTI.)

Nagyvárad városrendezésének feladatai

Kaptuk az alábbi levelet egyik kedves olvasónktól. Azzal a megjegyzéssel közöljük, hogy magunk is egy véleményen vagyunk megállapításával. Szívesen nyitunk rovatot ennek a kérdésnek és szívesen közlünk jószándéku, tárgyilagos hozzászólásokat. Ezt az első levelet pedig méltó kezdetnek tartjuk az ügy sikerének. (Szerk.)

Mélyen tisztelt Főszervező Ur! Alulírott csak pár hónapja kerültem Nagyváradra, mégis szerelmese lettem ennek a szép fekvésű városnak. Annál nagyobb fájdalommal tölt el az a balkáni máz, amelyet a hosszú idegen uralom rakott ránk és amely még mindig elekteleníti, — ez bátorított fel arra, hogy Főszervező Urnak szíves türelmét igénybe vegyem és jóakarati támogatását kérem alábbi észrevételeim nyilvánosságra hozatalához és elgondolásaim támogatásához.

Megértem, hogy a mai súlyos gazdasági helyzet nagyobb városberendezési és beruházási munkálatokra nem alkalmas, — mégis, véleményem szerint, volnának olyan teendők is, amelyek több szeretettel és jóakarattal, aránylag kis költséggel is végrehajthatók lennének.

Főszervező Ur szíves engedelmével rámutatnék egy pár ilyen teendőre, úgy, ahogyan azt a nagyközönség látja.

1. A város általános tisztaságának emelése. Ennek érdekében csatlakozom a „Debreceeni Újság” egy kivágott híréhez, mint Debreceen város vezetőségének követendő példáját.

Szigoruan ellenőrzik az utcák tisztántartását

Debreceen sz. kir. város elsőfoku közigazgatási hatósága, mint közegészségügyi hatóság értesíti a város lakosságát, hogy a közegészségügy és a köztisztaság tárgyában alkotott 56/2031—1887. b.kgy. számú szabályrendelet 17. paragrafusának rendelkezése szerint az utcáknak és köztereknek bármikénti bemoeskolása tilos.

A fenti rendelkezés értelmében tehát tilos az utcákon és piactereken a gyümölcs és zöldség hulladékok eldobása, annyival is inkább, mivel ez a cselekmény mellett, hogy közegészségügyi ártalmat is képez, balcseszéleire is alkalmatlan.

Figyelmezteti ezért a közegészségügyi hatóság a város lakosságát, hogy a gyümölcshulladékoknak az utcán és a piactereken való eldobásától annyival is inkább tartózkodjék, mivel a hatóság a tilalom betartását ellenőriztetni fogja és a mulasztók ellen kihágási utóh fog eljárni.

Debreceen sz. kir. város elsőfoku közigazgatási hatósága.

Felhívom ezzel kapcsolatban a figyelmet azokra a jól bevált és úgy Budapesten, mint a legtöbb anyaországi nagyvárosban főleg villamos megállóknál látható csinos személtisztító szerénykékre, amelyek minden villany- vagy gázlámpa-oszlopára felszerelhetők.

2. Közterek, parkok intenzívebb és izlősebb gondozására. E helyen először is a Szent László-tér tisztálten körengétegeré szeretnék rámutatni, megjegyezve azt, hogy egy nagyváros háztömegének egyhangúságát üde, zöld pázsitok, virágdíszek, díszbokrok és fákkal lehet megtörni, de semmiesetre sem román címérés, stílustalan műkőhalmazzal.

Hasonlóképpen sürgős rendezést kíván Nagyvárad egyik legszebb belvárosi sétaterének, az Ezredévi emléktérnek a rendezése is. Itt a falusi baromvársátrékre emlékeztető korlát, erdő eltávolítását látván az első feladatnak, a parkírozás gyökeres ren-

dezése és ápolása mellett, annál is inkább, mert a Körös-parti belvárosi székszáznak sajnós, úgy is csak ez a rövid szakasza maradt beépítetlen, hihetetlen rövidlátással egész a partig építkeztek. Ez lehet érdekes, de semmiesetre sem szép és ahelyett, hogy a budai, pesti gyönyörű dunaparti sétatér, szolnoki tiszaparti sétatér, stb. mintájára legalább 20—30 méteri szabádon hagyják volna.

3. A Bunyitóliget parkírozásának nagyvárosiasabbá tétele, útjainak porlanitása és jól bevált rasbetonvázas padokkal való ellátása, szintén a megoldandó feladatok közé tartozik.

Sokáig lehetne még folytatni a felsorolást, így az ültések összetördeztelt belvárosi cementgyalogjárók aszfalozásán keresztül a reprezentatívabb középületek átépítéséig, de ezek részben nagyobb költséget igényelnek,

A Csonkabihar-Ermelléki Református egyházmegye egyesül a Bihari egyházmegyével

Nagyvárad. Saját tud. Pénteken délelőtt vitte dr. Nádányi János alispán, világi elnök és Molnár Vince főgondnok, darvasi esperes elnökletével tartja utolsó ünnepélyes köz-

gyűlést a Csonkabihar-Ermelléki Református Egyházmegye. A közgyűlés ekkor mondja ki újbóli egyesülését a Bihari Egyházmegyével.

A szerdai közgyűlést készítette elő a vármegyei kisgyűlés

Nagyvárad. Saját tud. A vármegye törvényhatóságának Kisgyűlése kedden délelőtt tartotta rendes havi ülését dr. Cziffra Kálmán főispán elnökletével. A kisgyűlés tárgysorozatának tárgyalása előtt a szerdai közgyűlést készítette elő a kisgyűlés, amelynek javaslatait hozzászólás nélkül magáévá tette.

A kisgyűlési tárgysorozat során elfogadták az alispáni előterjesztést a köroroszkálai utkanyarhoz szükséges 201 négyszögöl területnek a megszerzéséhez, a berettyóújfalui kulturház egy részének a község részére haszonbérbe való adásához, a jövő évi költségvetésben 3000 pengő felvételéhez az árvíz-károsultak részére, valamint az érmi-hályfalvai, élesdi és szalárdi egészség-házak bebutorozási költségeinek hitelbiztosításához.

Az egyes községek határozatainak tárgyalása során hozzájárult a kisgyűlés Artánd község határozatához a községi haszonbér mérsékléséhez, valamint Derecske azon határozatához, hogy a bábák számát egyről háromra emeli fel. Tudomásul vették Élesd község határozatát, amely szerint a község 5000 pengővel járul hozzá az egészségház építéséhez. Ugyancsak Élesd kikövezi a piacteret. Tinód község leventetőthont és lövöldét épít. A vármegye több községe különböző szabályrendeleteket alkot, amelyeket a kisgyűlés jóváhagyott. Vedresábrány, Apátkeresztúr és Erfancsika községek

az utakat közmunkával hivatják rendbe.

Egyhangú helyesléssel vették tudomásul az alispán felszólalása után egyes községek azon határozatát, hogy a körjegyző helyet foglaljon a frűdőigazgatóságban. Az alispán bejelentette, hogy helyesnek tartja a jegyzők beválasztását az igazgatóságba, annál is inkább, mert személyesen is foglalkozik majd a frűdők ügyével, hogy a Félix- és Püspökfrűdő minél előbb korszerű körülmények között tegyen eleget hivatásának.

A vármegye több községe levente lőtér részére területet jelölt ki, Sárrét-udvari 1600 pengő értékű hidmérleg beszerzését határozta el. Nagyszalonta a Bocskai Sport Egyesület részére engedte a vigalmi adót és hozzájárult Nagyszalonta város kérelméhez 350 pengő segély kiutalásához a rühkezelő kamara költségeinek fedezésére. Végül teljesítette gróf Markóvits Vince körös-apáti községi irnok nyugállományba való helyezése iránti kérelmét havi 80 pengő összes illetménnyel.

A kisgyűlés a főispán zárószavaival ért véget.

Cserépkályhák
Átírók modern fa- és szénfűtéses vagy
Hardtmuth rendszerre. Reggel még 18
fok melege lesz.
TESTA cserépkályha lerakat
Szaniszló u. 68.
Telefon 14.94

„PANNONIA”

kávéházban
este

Seress Jenő zenekara muzsikál

Hamis hírek Bulgária mozgósításáról

Szófiából jelentik: (NTI) A bolgár távirati irodát felhatalmazták arra, hogy határozottan cáfolja meg egy idegen rádió célzatos és rosszindulatú hírét, amely részleges bolgár mozgósításról szól. (MTI)

Nagykanizsai keresztény kereskedők kapják a megüresedett üzlethelyiségeket

A nagykanizsai Baross-kerület legutóbbi választmányi ülése egyhangúlag kimondta, hogy küldöttség útján megkéri a polgármestert, hogy a mostani gazdasági átállítási időszakában a városi házakban felmondás alatt levő, vagy megüresedett üzlethelyiségeket az új világrénd szelleméhez mértén ezután csak keresztény kereskedőnek vagy iparosnak adja ki.

A határozathoz kifolyólag a Baross-kerület küldöttsége vitte Tóth Béla elnök vezetésével most tisztelt dr. Krátky István polgármesternél, akit arra kért, hogy miként a többi magyar városoknál, úgy Nagykanizsán is a város házaiban az üresedett üzlethelyiségeket csak keresztény bérlőknek adják ki.

Krátky polgármester a legnagyobb előzékenységgel fogadta a küldöttséget és kijelentette, hogy miként a többi városok vezetői, ő is foglalkozott a kérdéssel. A Baross kérését magáévá teszi és megfelelően intézkedik.

Bucsújárá hely lesz Imreg, ahol az aradi vértanúk gyántatója nyugszik

Sátoraljaiújhegyről jelentik: Sátoraljaiújhegytől 18 kilométerre fekszik Imreg község, a cseh megszállás alatt a régi gálszécsi, majd tőketerébi járás legnagyobb községe. A színmagyar községben a régmúlt emlékei a cseh uralom idején is ápolták és megtartották a nemzeti érzés tisztaságát és átütő erejét. Az imregi hegyoldalban van a híres minorita kolostor, amelynek egyik kriptájában pater *Sulyánszky Eustach* minorita atya, az aradi vértanúk gyántatója alusza örök álmát, kit annakidején a bécsi udvar ezért a szolgálataiért súlyos börtönnel és az imregi kolostorban elszenvetelt vezekléssel sújtott. A cseh megszállás előtt Imreg valószínűleg nemzeti bucsújáráhely volt. *Inczinger György* püspöki tanácsos, esperes most körlevélben hívta fel a magyar katolikus társadalmat, hogy anyagi támogatásával segítse elő az új minorita kolostor felépítését és látogatásával tegye ismét bucsújárá helyé a nemzeti kegyeletnek ezt a becses örökhelyét.

Ünnepélyes keretek között nyílt meg a Hangya ruházati boltja

Brösztel Lajos, dr Kozma Gyula és dr Popity János beszéltek a megnyitó ünnepségen

Nagyvárad. Saját tud. Ma délután 12 órakor nyitották meg ünnepélyes keretek között a Hangya ruházati boltját. Csendben, de annál intenzívebben végzett munka után, nyugodt lelkiismerettel mondhatják az illetékesek, hogy Nagyvárad keresztény magyar kereskedelmének ügyét nagy lépéssel vitték előre és az öntudatos keresztény közönségnek olyan szép, minden igényt kielégítő áruházat bocsátottak rendelkezésére, amely minden tekintetben felveszi a versenyt a helybeli, elhatalmasodott zsidó kereskedelemmel.

A közönség már 12 óra előtt kezdett gyülekezni a Sas palotában levő gyönyörű helyiségben. Az izléses, modern berendezés mindenkit meglepett.

Ott láttuk a megjelentek között Brösztel Lajos apátkanonokot, a Hangya helybeli igazgatóját, Bartos Ferenc apátkanonokot, Molnár János apátkanonokot, dr Borbély Dezső városi főjegyzőt, aki a polgármester képviselőjében jelent meg, dr Olasz Vilmost, a Kereskedelmi és Iparkamara főtitkárát, Fazekas Jánost, a Kereskedelmi Hivatal vezetőjét, dr Popity János ügyvédét, a helybeli Hangya igazgatóságának egyik legteljesebb tagját, dr Roszkopf Bélát és Zöldi Bertalan bankigazgatót, akik dr Roszkopf Bélával együtt Nagyvárad legrégebbi „hangyászai”, dr Szóke Ferenc igazgató-törvost és még sok másokat.

„ISTEN NEVÉBEN ÁTADOM AZ ÜZLETET...”

Egynegyed egykor kezdődött a szertény, de annál bensőségesebb megnyitó ünnepség. Brösztel Lajos apátkanonok, a Hangya igazgatója üdvözölte a megjelenteket. Üdvözölő beszédében többek között a következőket mondotta:

— Első szavam a hála szava azért, hogy az Isten megengedte nekünk azt, hogy a város központjában ilyen szép és gazdag üzletet nyithattunk és azt a keresztény magyar közönség rendelkezésére és szolgálatába állíthatjuk.

— Tudja azt mindenki, hogy a Hangya mit szenvedett az idegen megszállás alatt. Annál nagyobb a hálnk ezért a mai napért. Azért rendezte be a Hangya ezt az üzletet, hogy Nagyvárad és Bihar megye öntudatos keresztény magyar közönségének legyen hol vásárolnia, legyen egy hely, ahol nem kopasztják meg, ahol nem „vágják” meg, ahová mindig bizalommal térhet be. Isten nevében átadom ezt az üzletet a forgalomnak és dr Kozma Gyula központi vezetőnek. Az Atya, Fiu és Szentlélek áldása legyen ezen a boltban, annak minden vásárlóján.

„ESZMÉLJEN RÁ MINDEN KERESZTÉNY MAGYAR KÖTELESSÉGÉRE!”

Brösztel Lajos apátkanonok beszédére dr Kozma Gyula üzletvezető válaszolt. Igérte, hogy mindenben eleget kívánna tenni a közönség igényeinek. Nagy feladatai vannak a Hangyának. Ez nagy kötelességeket ró a vezetőkre. Igyekezni fognak, hogy a legjobban oldják meg ezeket.

Dr Kozma Gyula után dr Popity János ügyvéd üdvözölte a megjelenteket, közöttük dr Borbély Dezső városi

főjegyzőt, aki a polgármester képviselőjében jelent meg.

— Esméljen rá minden nagyvárad magyar, hogy a keresztény bolt ki tudja elégíteni szükségleteit — mondotta.

— Keresztény erkölcsök alapján áll ez az üzlet, ez a legnagyobb garancia arra, hogy közmegelegedésre fog szolgálni. At kell teremtenie ezt az elvál-

Ne festesse lakását,

mielőtt meg **Simkó János** szobafestő mester leg-nem nézi újabb budapesti őszi lakberendezési vásári falmintáit. Lev.-lap hívásra házhoz megyek. Nagyvárad, Meszes püspök-u. 19, az olasz temető mellett

tozott világot. Mi megígérjük, hogy át fogjuk teremteni. Minden akadályt legyőzünk, hogy ezt a parancsot teljesítsük. A keresztény magyar kereskedelem ügyét győzelemre fogjuk vinni.

A Hangya áruházat az első pillanattól kezdve nagyszámu vevőközönség látogatja. Biztató kezdet ez a jövőre.

Győrffy-Bengyel Sándor vezérezredest nevezte ki közellátásügyi miniszterre a Kormányzó úr

Laky Dezsőt saját kérelmére fölmentette állásától

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Magyarország Főmeltósága Kormányzója, a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére, dr alistáti Laky Dezső közellátási miniszter, tárcanélküli minisztert, ettől az állásától saját kérésére felmentette és az 1917. évi XI-ik t. c.

alapján a m. kir. közellátás tárcanélküli miniszterévé Győrffy-Bengyel Sándor m. kir. titkos tanácsos, vezérezredest, a m. kir. honvédelmi miniszter helyettesét, egyidejűen szolgálati viszonyába való helyezése mellett kinevezte.

A Kormányzó úr távirata Laky Dezsőhöz

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Kormányzó úr főmeltósága Laky Dezsőhöz a következő legfelsőbb kéziratot intézte:

Kedves dr Laky!
A m. kir. miniszterelnök előterjesztésére Önt a magyar királyi közellátásügyi tárcanélküli minisz-

teri állásától — saját kérésére felmentem. Ez alkalommal Önnek, szolgálatában szerzett kiváló érdemei elismerésül a m. kir. titkos tanácsosi méltóságot adományozom. Kelt Budapesten. 1941. szeptember 15-én.

HORTHY s. k.
BARDOSSY s. k.

Magyarország továbbra is a régi keretek között vesz részt a bolsevizmus elleni harcban

Bárdossy miniszterelnök és külügyminiszter beszámolója a törvényhozás külügyi bizottságai előtt

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A képviselőház külügyi bizottsága — mint röviden jelentettük — szeptember 15-én Esterházy Móritz gróf elnöklésével ülést tartott. Az elnök üdvözölő szavai után a miniszterelnök tartotta meg beszámolóját a Kormányzó úr kíséretében tett németországi útjáról. A miniszterelnök mindenek előtt ismertette a Kormányzó úr németországi látogatását, amely újabb bizonyítékát adta, hogy a bolsevizmus elleni együttes, közös küzdelmünkkel most ismét megerősödött a hagyományos magyar-német barátság, amelyet mindvégig a barátság szelleme hatott át. Ezután tájékoztatta a bizottságot a látogás ideje alatt folytatott megbeszélésekről, amelyek a helyzet megítélése és a bennünket közösen érdeklő kérdések tekintetében a magyar és a német vezetők felfogásának azonosságát mutatták. Ugyanígy

mellett továbbra is az eddigi keretek között marad.

A miniszterelnök végül az általános helyzetről adott felvilágosítást. A bizottság tagjai általános tetszéssel fogadták a miniszterelnök beszámolóját.

A bizottság több tagja kérdést intézett a miniszterelnökhöz, aki a kérdésekre kimerítően válaszolt.

Közvetlenül a képviselőházi bizottság ülése után a felsőház külügyi bizottsága tartott ülést Szcitovszky Tibor elnöklésével. Az elnök bevezető szavai után a miniszterelnök tartotta meg expozéját, amely nagy vonásokban egyezett a képviselőház külügyi bizottsága előtt tartott beszámolójával. A bizottság általános tetszéssel fogadta a beszámolót. A miniszterelnökhöz kérdéseket intézett Szüllő Géza és Prónay György báró, majd József királyi herceg intézett néhány elismerő szót a miniszterelnökhöz. A miniszterelnök részletesen válaszolt a hozzáintézt kérdésekre. Az elnök az egész bizottság köszönetének tolmácsolása után az ülést negyed 4 órakor bezárta.

Ugyanakkor a következő táviratot intézte vitéz Győrffy-Bengyel Sándor vezérezredeshez:

Kedves Győrffy-Bengyel vezérezredes!

A m. kir. miniszterelnök előterjesztésére Önt az 1917. évi XI-ik t. c. alapján a m. kir. tárcanélküli közellátásügyi miniszterre kinevezem.

Kelt Budapesten, 1941. szeptember 15-én.

HORTHY s. k.
BARDOSSY s. k.

Győrffy-Bengyel Sándor pályafutása

Győrffy-Bengyel Sándor vezérezredes, titkos tanácsos, felsőházi tag, 1886. február 15-én született. Középiskolai tanulmányai után a ludovikát végezte el jeles eredménnyel. Elvégezte még a felső tiszti tanfolyamot s a császári és királyi hadiiskolát. A világháborúban több, mint három évig teljesített frontszolgálatot. 1917-ben a honvédelemügyi minisztériumban nyert beosztást. 1928-ban a honvédelemügyi minisztériumban fontos beosztásba került. 1936-tól kezdve a honvédelmi minisztérium anyagcsoportjának főnöke. Hatáskörébe tartozott a hadsereg modern felszerelése, valamint az utánpótlási ügyek. Ebben a munkakörben közismert erélyével és kiváló szakképzettségével nagy érdemeket és tapasztalatokat szerzett. 1940. októberében a kormányzó úr titkos tanácsosi méltóságot adományozott neki. Ez év februárja óta a honvédelemügyi miniszter helyettese.

Letette az esküt az új közellátásügyi miniszter

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Győrffy-Bengyel Sándor szék. vezérezredes, az újonnan kinevezett m. kir. tárcanélküli közellátásügyi miniszter, ma délelőtt 10 óra 30 perckor letette az esküt a Kormányzó Úr főmeltósága kezébe. Az eskütételnél a miniszterelnök és báró Perényi Zsigmond belső titkos tanácsos, a Magyar Szentkorona öre működött közre. Az eskümentát báróházi Bárczy István m. kir. titkos tanácsos, miniszterelnökségi államtitkár olvasta fel. Az eskütétel után a Kormányzó Úr előbb a miniszterelnököt, majd a közellátás tárcanélküli miniszterét magánkihallgatáson fogadta.

Vitéz Somogyvári Gyula művei:

- Virágzik a mandula kötve 6.— P
- Ne sárgulj, fűzfa! " 8'50 P
- Es Mihály harcolt " 8.— P
- Megis élünk . " 7.— P
- " fűzve,, 5.— P

Kaphatók könyvosztályunkban.

Belvárosi mozgóban VIKI

kacagató vigjáték a békebeli Várad életéből
Jávör Pál, Kis Manyi, Mály Gerő,
Csortos és Berky Lili.

Telf. 13-51. Korona Filmszínház Kossuth u. 1
Hétfőn utoljára
A modern szimfonia
Kertész Minály mesteri rendezésében.
Keddtől
Szivdobogás
Magda Schneider és Paul Hörbigen.
Legújabb híradó.

Apolló filmszínházban
Szerdán bemutató Budapesttel egyidőben
LESZ AMI LESZ
Főszerepben: Ania Suli, Kövari Gyula, Vaszary Piri,
Mály Gerő.
Kedden utoljára: **Tóparti látomás.**

Bukaresttől Budapestig...

Egy nagyon előkelő és kimondottan magyar jellegű budapesti klub ruhátárosnőjétől valami felvilágosítást kértem, mielőtt felöltömet átadtam neki s néhány szavas válaszából rögtön kiéreztem, hogy nem beszél tökéletesen magyarul.

— Maga milyen nemzetiségű? — kérdeztem meglepődve.
— Magyar vagyok, — felelte.
— Idegenszerű a kiejtése.
— Bukarestből menekültem... Hét évig éltem ott.

Kezdett érdekelni az eset s jobban kikérdeztem a kis ruhátáros leányt. Fáradtan, törődöttnek, gondoktól megviseltnek látszott s nagyon bizalmatlanul felelgetett. De amikor megmondtam neki, hogy én is laktam vagy tíz évig Bukarestben s ezt pontos helyismerettel is igazoltam, megoldódott a nyelve.

— Villamos kalauz nő voltam, — mondotta. — De a bécsi döntés után azonnal elbocsájtottak állásomból. Néhány hónapig még éldegéltem meglakartott pénzemből a román fővárosban, abban a reményben, hogy mégis el tudok helyezkedni valahol, de ez teljes lehetetlenség volt. Kénytelen voltam elmenekülni Közben a pénzem is elfogyott és helyet a menekültügyi hivatalközvetítésével kaptam.

Hát ez csakugyan nem nagy állás. És valami sok borralaló se néz ki eből az előkelő, de kriptaszerű csendes helyiségből. Órákon át egyedül lógott a kabátom a ruhátári fogason, mielőtt bent egy fekeletkévé mellett átnéztem egy sereg napilapot, folyóiratot. Kijövet megint szóbaadtam a kis ruhátáros leánnyal.

— No és hogy tetszik magának Budapest?

— Szép, szép, sokkal különb, mint Bukarest. De nem sokat érek a szépségével. Egész nap, néha a késő éjféltől utáni órákig út ulók a ruhátárban...

Othon, a csángók között, hibátlanul beszélek én magyarul, de itt nagyon finom akarok lenni s abba majd bele-

Őszi újdonságok érkeztek!

Szővet, bársony, selyem, flanel és parhet, szőnyeg, linoleum és függönyben. Paplanok és takarók

Intézeti felszerelések!

Czillér Imre
Nagyvárad, Szt. László-tér 2

Telefon: 21-09.

Mérlegkészítő és javító

Hitler Adolf utca, 26 szám.

SLIDER JOZSEF

török a nyelvem.

— S mit szólnak ahhoz a gazdái és a vendégek, hogy rossz kiejtéssel beszélek?

— Nevetnek rajtam... Tudják, hogy csángó vagyok, azért szívesen

beszélgetnek velem és igyekeznek furcsa szavakat hallani tőlem...

Most már, hogy senkit se sértsek meg, úgy csinálom, hogy mindenkit méltóságos urnak szólítok. Ezért megint sokat nevetnek rajtam...

De a kis ruhátáros leány nem bánja: hadd mulassanak együgyűségén. Fáradtan mosolyog, iparkodik megélni a havi negyven pengőjéből és vár.

16. Rulikovszky temetőnél 3 hold 1296

□ öl.

17. Az új őszi tartalék temető 3 hold 897 □ öl.

18. Az új őszi tartalék temető 4 hold 222 □ öl.

19. Az új őszi tartalék temető 3 hold 1544 □ öl.

Rendelet a pipereszappan árának szabályozásáról. Budapest, a Magyar Távirati Iroda jelenti: Az árellenőrzés országos kormánybiztosa rendeletet adott ki a belföldön előállított pipere, szappan legmagasabb gyári viszonteladói és fogyasztói árának szabályozásáról.

Hétfőtől kezdve ismét csak vásárlási könyvre adhatók el a főzelék-konzervek

A közellátási miniszter — mint ismeretes — még júniusban rendeletet bocsátott ki, amellyel szeptember hó 15-ig vásárlási könyvbe való beírás nélkül engedélyezte a főzelék-konzervek árusítását. A rendeletben megjelölt határidőt nem módosították, úgy hogy annak hatálya hétfőn lejárt. Hétfőtől kezdve tehát a kereskedők főzelék- és zöldségkonzerveket, ideértve a sűrített vitaminos ízesítőket is, kizárólag a vásárlási könyvbe történő beírás mellett szolgáltatathatják ki. (Magyar Tudósító.)

Huszonhét pengős áron munkácsizmát hoznak forgalomba

A Magyar Tudósító jelenti: Széchenyi Endre gróf, Somogy vármegye közgazdasági bizottsági ülésén bejelentette, hogy szeptember végére körülbelül 27 pengős áron disznóbőr száru és hajlítható fatalpu munkácsizmát hoznak forgalomba, amelyeket százalékos részesedést meletti a kisiparosok árusítanak és amelyek három hónapra megoldják a lábbeli kérdést.

11 és félmillió pengő hiány Budapest költségvetésében. Budapest, az Esti Újság írja: 11 és félmillió pengő hiányt mutat a főváros jövő évi költségvetési évének előirányzata. Ez a hiány nagy részben Óbuda szabályozásával és az Árpád-híd építésével kapcsolatos.

Svájci és németországi tenyészállatokkal javítják fel az ország állatállományát. Budapest, a MTI jelenti: Az állattenyésztésről szóló törvény végrehajtási utasításnak megjelenése után megkezdtek Svájcban és Németországban a tenyészállatok vásárlását. — Szarvasmarhából több mint ezer darab apa- és anyaállatot hozunk be. Svájcból szarvasmarhát, Németországból nemesített sertést hozunk tovább tenyésztésre. A földművelésügyi miniszter a magyar állatállomány színvonalát a lehető leggyorsabban akarja felemelni, hogy módot nyújtson a gazdáknak értékesebb anyag árusítására.

GAZDASÁGI ÉLET

A leszerelt zsidó alkalmazottat nem kell visszavenni, felmondás nélkül elbocsátható

Érdekes munkaügyi perben hozott figyelemreméltó ítéletet a törvényszék. Egy vállalat könyvelője katonai szolgálatra bevonult és leszerelés után újból jelentkezett szolgálati helyén. Főnöke azonban nem fogadta vissza, kijelentvén, hogy a zsidótörvény miatt tovább nem alkalmazhatja. A cég mindössze kéthavi fizetésének megfelelő összeget utalt ki számára végkielégítés címén, felmondási időre szóló írtmányt azonban nem. Az elbocsátott könyvelő erre három havi felmondási időre járó fizetésért pert indított a cég ellen. A bíróság a keresetet jogerősen elutasította. Megállapítható volt ugyanis, hogy a cégnél egyforma arányszámban voltak keresztény és zsidó alkalmazottak, a zsidók közül legalább egyet el kellett bocsátani. Igaz, hogy a honvédelemről szóló törvény szerint a vállalat a katonai szol-

gálatra bevonult alkalmazottat tartozik visszavenni, e rendelkezés alól azonban kivételt tesz ugyanez a törvény abban az esetben, ha a munkaadót az alkalmazott katonai szolgálata megkezdése után oly lényeges változás érte, amely számára lehetlenné teszi az alkalmazottak foglalkoztatását. A zsidótörvény értelmében a munkaadó a zsidó alkalmazottaknak a katonai szolgálat teljesítése után a szolgálatba való visszavételét is megtagadhatja, ha a visszavétellel a zsidó alkalmazottak aránya növekednék. Miután a jelen esetben is ez történt volna, a cég nem köteles a leszerelt alkalmazottat szolgálatába visszavenni. Az elbocsátott alkalmazottnak a felmondási időre fizetés sem jár. Ezért tehát a bíróság kénytelen volt elutasítani a felmondási időre járó fizetésre vonatkozó igényt. (Magyar Tud.)

Mezőgazdasági ingatlanokat ad bérbe a város

Három gazdasági évre szól a bérlet

Nagyvárad thj. város polgármestere 37.442—1941. szám alatt a következő hirdetményt bocsátotta ki:

Nagyvárad thj. város tulajdonát képező alant felsorolt helyeken fekvő és kiterjedésű mezőgazdasági ingatlanokat 1941. október 1-től 1944. október 1-ig terjedő egymásután következő 3 gazdasági évre bérbeadom.

Felhívom mindazokat, akik ezen területeket bérbevenni szándékozzák, hogy ajánlataikat a gazdasági ügyosztályon beszerezhető ajánlati ívek felhasználásával 1941. szeptember 30-ig a gazdasági ügyosztályon adják be. Később beadott ajánlatokat nem veszem figyelembe.

A beadott ajánlat felett később fogok dönteni és fenntartom magamnak a jogot, hogy az ajánlatok elbírálásánál a felajánlott összegre való tekintet nélkül határozzak.

Az ingatlanok után ajánlatban felajánlott bérértéket kat. holdakra vonatkoztatva és kgr. zabban kimutatva kell megtenni.

A mezőgazdasági ingatlanok bérbeadásával kapcsolatos tudnivalók a gazdasági ügyosztályon a hivatalos

órak alatt megtudhatók.

1. Vágóhid körüli föld 1 hold 800 □ öl.

2. Vágóhid körüli föld 1 hold 800 □ öl.

3. Szent Jánosi vám mellett 3 hold 501 □ öl.

4. Bihari hágnál iskolahely 1 hold 1442 □ öl.

5. Bihari hági szerpentin utnál 2 hold 965 □ öl.

6. Olasz temető mellett 400 □ öl.

7. Tüzérszárnya mögött 3 hold 443 □ öl.

8. Volfi erdő mellett 3 hold 65 □ öl.

9. Futrás terület 2 hold 1255 □ öl.

10. Rulikovszky temetőnél 4 hold 275 □ öl.

11. Rulikovszky temetőnél 3 hold 334 □ öl.

12. Rulikovszky temetőnél 3 hold 332 □ öl.

13. Rulikovszky temetőnél 4 hold 446 □ öl.

14. Rulikovszky temetőnél 4 hold 446 □ öl.

15. Rulikovszky temetőnél 4 hold 446 □ öl.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZILAGYI DEZSÓ-UTCA 5 SZAM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Egész évre 90.
Félévre 15, egy óra 2.50 pengő
Egyes szám ára 10 fillér
Vasárnapi szám 16 fillér.

Telefon: 12-27.

Postatakarékpénztári csekk számlánk
száma: 72.301.

Kéziratokat nem őrünk meg és nem
adunk vissza

MIKOR KELL SÖTÉTITENI?

A Magyar Távirati Iroda jelenti:
Szeptember 16-án az elsötétítést 19
órákor kell végrehajtani és hajnali 5
óra 35 percig tart.

A PÁPA OKTÓBERRE IMÁD-
KOZÁST RENDELT EL A BÉKÉ-
ÉRT. Vatikánvárosból jelenti az Új
Nemzedék: Hivatalosan közlik, hogy a
Szentatya minden apostoli követét fel-
hívta, hogy októberben mondassanak
a békéért imádságot és könyörgje-
nek a háboru megrovódulásáért, vála-
mint a háboru által sújtottakért.

Az összehírdetlenség szabályozását
előkészítő bizottság ülése. Budapest, a
Magyar Távirati Iroda jelenti: Az ösz-
szeférhetlenség szabályozásának elő-
készítésére a Felsőház részéről kikül-
dött tiztagu bizottság hétfőn délelőtt
ülésezett. Legközelebbi ülését szeptem-
ber 25-én tartja.

Százszázalékos hadirokkantok kivé-
teles előléptetése. A honvédelmi mi-
niszter folyó hó 5-i 624.103. sz. rende-
tével kivételesen és a honvédelem ér-
dekében hozott súlyos áldozatok külö-
nös méltánylásoként megengedte,
hogy mindazok a legénységi állomá-
nyu rendfokozat nélküli, illetőleg a va-
lóságos tizedesi rendfokozatnál alacso-
nyabb rendfokozatban álló egyének,
akik a honvédelmi törvény 223. pa-
ragrafusában előírt katonai (fegyver-
gyakorlati) szolgálatból kifolyólag
szennvedett sérülés, sebesülés vagy más
egészségrontásból eredően száz fogyat-
kozási százzalalékkal váltak munka- és
keresőképtelenné, magasabb ellátás
megállapítása céljából valóságos tize-
desi rendfokozatba léptethető elő s en-
nek eredményeül az altiszti ellátási
csoportba sorolhatók. Ilyen kivételes
esetekben, de az egyéni rátermettség
és alkalmasság figyelembevételével az
érdekeit állománytesteket, illetve ala-
kulatokat felhatalmazta a pénzügyimi-
niszter, hogy tényleges katonai szolgál-
latot teljesítő katonai egyéneket való-
ságos tizedesi előléptetésre hozhassan-
ak javaslatba. E rendelet hatálya ki-
terjed a már eddig az 1939. évi II. t.c.
alapján teljesített katonai szolgálat
következtében megállapított legénysé-
gi ellátási csoport I. járadékosztályu
hadirokkantakra is.

A Kisebbségi Körlevél legújabb szá-
ma elsőnek dr. Losiniczky István egyete-
mi tanár cikkét közli a nemzetiségi
érzület büntetőjogi védelméről szóló
1941. V. t. c.-ről. Dr. Halmagyi László
A magyarországi népkéveredésről ír.
Szalmásy Lajos A bukovinai magyar-
ságról, Csuka Zoltán Bukovinai szé-
kely magyarok a bácskai telepés fal-
vakban címen adnak beszámolót. Fi-
gyelő rovat, könyv- és folyóirat szemle
egészítik ki az anyagot. A Körlevél a
Pécsi Egyetemi Kisebbségi Intézet ki-
adásában jelenik meg

Két külön ügy. Nagyvárad. Sajat-
tud. Lapunk tegnapi számában hírt
adtunk a gróf Károlyi Consuela és
Pinkász M. József közötti birtokperrel.
Az ügyel kapcsolatban, mint mellék-
hajtsárol emlékeztünk meg Castano
ügyvéd és Ajtay János honoráriummér-
déséről. Mint utóbb megállapítottuk a
két ügy teljesen különálló és egyálta-
lán nincs összefüggésben egymással.

Megkapta működési engedélyét a
nagyváradai román konzul. (MTI) A
Kormányzó Ur Bárdossy László
miniszterelnök előterjesztésére Buda-
pesten 1941 augusztusában kelt legfel-
sőbb elhatározásával Mihail Marina
Nagyváradra kinevezett román konzul
működési engedélyét kiadta.

Milyen számok nyertek a sorsjegyen?
Esti Újság írja: Az osztálysorsjáték
mai húzásán a következő számok nyer-
tek: huszezer pengőt 35.463, négyezer
pengőt 73.632, kétezer pengőt 57.740,
ezer pengőt 4060, 48.638, 49.807, 58.321,
58.923, 62.028, 87.204, 8892, tízezer pengőt
nyert 8870, négyezer pengőt 65.283, két-
ezer pengőt 31.853, 78.406, ezer pengőt
10.279, 17.857, 36.052, 55.085 és az
59.705. (Felelősség nélkül.)

800 SZEGÉNY CSALÁDOT AJÁN-
DÉKOZT MEG KOLOZSVÁR
VÁROSA. Kolozsvárról jelenti a
MTI: A város visszatérésének első
évfordulóján nyolcszáz szegény csalá-
dot ajándékozott meg a város. Min-
den család csomagjában két kilo liszt,
egy kilo cukor és zsír, ezenkívül In-
czedy-Joksmán Ödön főispán ötven
kilo tűzifára szóló utalványa volt.

Kommunista merénylet a zágrábi
távbeszélőközpont ellen. Zágrábról je-
lentik: (NTI) Zágrábban a főposta
távbeszélő központja ellen vasárnap
délután kommunista részről merényle-
tet követtek el, amely némi kárt oko-
zott. A vizsgálat, hir szerint, arra mu-
tat, hogy a tetteseknek kapcsolatuk
volt az angol ügynökökkel, ak nek
Zágrábban a brit konzulátuson robbá-
nóanyagraktárak volt. (MTI)

Halálozások. Fekete Péter 41 éves
korában meghalt. Temetése kedden
délután 4 órákor ment végbe a Ruli-
kovszky-kápolnába. — Özv. Balas-
kó Mihály né sz. Viktor Anna 86 éves
korában meghalt. Temetése kedden
délután 4 órákor lesz az Össi temető-
ből. (Erdélyi „Concordia“.)

ORVOSI HIR. Dr. Szóke Ferenc
főorvos szabadságáról hazaérkezett,
rendeléseit újból folytatja belbetegek-
nek és gyermekeknek. Szaniszló-utca
65. sz. alatt. Telefon. 15—27.

Felépítették utászaik a csáktornya
—varasdi hidat. Belgrábról jelentik:
(B. T.) Egy hónap megfeszített munká-
jával az utászcsoportoknak sikerült el-
készíteni az annakidején felrobbantott
közúti Dráva-hidat, amely Csáktornyt
Varasddal köti össze.

Terrorista merénylet Sanghaiból a
fehéroroszok elnöke ellen. Sanghaiból
jelentik: (NTI) Ivanovot, a fehéroro-
szok elnökét, amikor elhagyta hivata-
lát, két — nyilván felbérelt — terroris-
ta, lelőtte. Azonnal meghalt. Elődje a
mult héten hasonló merénylet áldoza-
ta lett. (MTI)

Letartóztatták Helsink pénzügyigaz-
gatóját. Helsinkiből jelentik: A Mai
Nap értesülése szerint a finn szocialis-
ta pártból kivált csoport hat parla-
menti tagjának őrizetbevétele után a
helsink rendőrség több egyént letar-
tóztatott, közöttük a helsink pénzügy-
igazgatót.

Vatikáni nagykövetté nevezték ki
Argentina budapesti követét. Buenos-
Airesből jelentik: (NTI) Az argentin
külgügyminiszterium közli, hogy Ar-
gentina magyarországi követét, Yos
Manuel Llopet, vatikáni nagykövetté
nevezték ki. (MTI)

Házassági hir. Molnár Hajnal-
ka Nagyvárad és Boskó Béla Arad
házasságot kötöttek. Minden külön ér-
tesítés helyett.

Az Árpád lövészegylet tagjaihoz. M.
Ö. SZ. Lovászok! Szerdán este 8 órára
az Árpád Lövész Egyesület által ren-
dezendő ismerkedési este, a Tűzharcos
Szövetség Székházában (Széchenyi
épület) feltétlen elvárunk mindenkit.
Szeri András.

Népkonyhák és egytálételes napok
Horvátországban. Berlinből jelentik:
(Délkeleti Hírszolgálat.) Zágrábi jelen-
tés szerint a városi közigazgatás azt a
rendeletet, amely valamennyi vendég-
lőben hetenként egyszer egy tál ételt
rendszeresít a legközelebbi hétfőtől
kezdve kiterjesztik Hetenként négy-
szer kell egytál ételt kiszolgálni. Ezen-
kívül a városi tanács népkonyhakat
is létesít. (MTI)

A tengerből huztak ki görög halá-
szok egy zsák drachmát. Athénből je-
lenti a Budapesti Tudósító: Két görög
halász nemrégén két zsák drachma
bankjegyet fogott ki a tengerből. A
bankjegyeket, mint megállapították, a
balkáni háboru kitérőrekor angol hajó
szállította Angliából Görögországba. A
görög Nemzeti Bank ugyanis Angliá-
ban rendelte a bankjegyeket. Az angol
hajó a háboru áldozatául esett, mert
elsüllyedt. A görög Nemzeti Bank ter-
mészetesen érvénytelenítette a hajón
szállított bankjegy kötegeket. Mivel Gó-
rögországban bizonyos száz drachmás
bankjegyek ezer drachma értékjelzés-
sel vannak felülbélyegezve, a halászok
hamisított bélyegzővel látták el a ki-
halászott bankjegyeket és ezer
drachmás értékben akartak forgalom-
ba hozni. A hozzáértők azonban a so-
rozat számából és a rossz hamisítás-
ból hamarosan rájöttek a csalásra és
lefülelték a két halászt.

Franciaországban halállal büntet-
tik a fegyverrejtegetőket. Pá-
rizsból jelenti a NTI: Franciaország
katonai parancsuokának rendeletére
megszigorították az illetékeken fegy-
vervisselésre kiszabott büntetést. Aki-
nél jelenleg tűzfegyvert találnak ha-
llalal sujtják. (MTI.)

Ellopták az egyiptomi muzeum
páncélpincéjéből Pausennes fáraó
aranykincseit. Lisszabomból jelentik:
(Stefani) Londoni jelentések szerint
Egyiptomban Pausennes fáraó 1940-
ben felfedezett szinarany ékszer-kin-
cseit az egyiptomi muzeum páncél-
pincéjéből ismeretlen tettes ellopta,
(MTI)

22 PLEBÁNIAVAL ÉS 70.000 HI-
VÓVEL GYARAPODOTT A SZOM-
BATHELYI EGYHÁZMEGYE. A
Magyar Tudósító jelenti: A szombathelyi
püspökség joghatósága alá visz-
zahelyezett muraszombati és alsó-
lendvai kerületek hívőlétszámáról
most adták ki a hivatalos jelentést.
Ezek szerint a szombathelyi csonka-
egyházmegyéhez visszatért két espe-
resi kerület 22 plebániával és 70.000
hívővel. A muraszombati kerület 13
plebániát és egy helyi káplánságot
számlál; az alsólendvai esperesi kerü-
lethez pedig kilenc plebánia, egy he-
lyi káplánság és két expozitúra tarto-
zik. A muraszombati esperesi kerü-
let katolikus híveinek száma 32.303,
az alsólendvai esperesi kerület hívei-
nek száma pedig 37.464.

Sárga csillagot kell viselni a
németországi zsidóknak. Berlin-
ből jelenti a NTI: A birodalom hi-
vatalos lapja rendőri rendeletet kö-
zöl, amelynek értelmében a zsidók
ezenül sárga csillagot kötelesek vi-
selni a mellükön látható helyen. —
(MTI.)

Ósregi sirokra bukkantak Ungváron.
A Magyar Tudósító jelenti: Ungváron
a csatornázási munkálatok során fel-
tűnő leletre bukkantak a munkások.
Több emberkoponya és más emberi
csontokat hoztak felszínre és az a fel-
tevés, hogy a vár környékén ósregi
sirkertet tártak fel. Ugyanitt egy mé-
teres betonkriptát is fedeztek fel, mely
a legerősebb csákmányútésnek is ellen-
állt.

A német iskolákban bevezet-
ték a szabványos írás tanítását.
Berlinből jelenti a NTI: A német bi-
rodalmi vallás- és közoktatásügyi
miniszter elrendelte, hogy a most
kezdődő tanévben az iskolákban már
a szabványos írást tanítsák. (MTI.)

Szegeden 89 elemi iskolában megnyi-
tották a VII. és VIII. osztályt. A Ma-
gyar Tudósító jelenti: Szeged város
belső területén 25, a tanyavilágban pe-
dig 64 elemi iskolában már a nyáron
megkezdtek az előkészületeket, hogy a
Klebensberg-féle kulturpolitikai pro-
gram értelmében VII. és VIII. osztá-
lyuva egészítsék ki az elemi iskolákat.
Nagy Sándor kir. tanfelügyelő nyilat-
kozatában hangsúlyozta, hogy azoknak
a tanulóknak a részére, akik ipari pá-
lyákra készülnek, a nyolcosztályu ele-
mi iskola ugyanolyan képesítést ad,
mint a polgári iskola, de a tanulást ke-
vesébe költséges. A tanyai iskolákban
különösen áldásosan működhetnek az
elemi iskolák felsőbb osztályai, ame-
lyek bekapcsolódnak a népművelés
munkájába.

„HAZATÉRTEK“ Halász Antal
érdekes történelmi tanulmánya a bu-
kovinai magyarok kétszáz esztende-
jéről. Most jelent meg.

A FILMŰVÉSZETI KAMARA
ÚJ TAGJAI. A Filmművészeti Ka-
mara választmánya legutóbbi ülésén
a következőket vette fel tagjai sorába:
A művészeti ügyvezetők szakcsoport-
jába: Dietzl Ottó, Győrbiró Endre, a
művészeti ügykezelők csoportjába:
Kovács István, Lechman Imre, Meré-
nyi-Mersz Béla, Salamon István, az
igazgatási ügykezelők szakcsoportjá-
ba: Migáli Béla, a mozgóképszínházi
csoportba Arleth Lajos, Kelemen Bé-
la, Berkes László, Brunner Győző,
Gsefkó József, Imre Kálmán, Jano-
vits Jenő, Körmendi-Barcza Sándor,
Mihályi Lajos, Mladoniczky Tibor,
Csiszár József, Mellis Mária, Németh
Tibor Mihály, Nyitrai János, Pig-
mond Ervin és Pihoffer Oszkár
(Magy. Tud.)

Mielőtt szőrmét, bundát vásárol,
keresse fel

Halász Imre szücs üzletét

Nagyvárad, Kazinczy Ferenc utca 4. Telefon: 18-90.

Külföldi szőrmékben, kész bundákban nagy választék.

Javításokat, alakításokat pontosan szolid árak mellett vállalok.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Hétfő este mérsékelt helyárrakkal: Gyergyói bál.

Kedd este premier bérletben: **Alte-regó.**

Szerdán és csütörtökön este: **Alte-regó.**

Színházi iroda közleményei:

— **Alte-regó.** Ma, kedden este tartja a színház első prózai bemutatóját, melynek keretében a Nemzeti Színház Őriási sikerű darabja, Asztalos Miklós színműve kerül színre, Radnóthy Évával, Ihász Kláival, Bartók Juliával, Sármássyval és Márky Gézával a főszerepekben. Ezúttal ismeri meg a nagyváradi közönség Ihász Klárit, a társulat drámai szendéjét, valamint Márky Gézát, az új lírai szerelmest. Az **Alte-regó**, ma kedden premier bérletben, szerdán és csütörtökön pedig bérletszünetben kerül színre.

— **Ilyenek a férfiak.** Pénteken este premier bérletben kerül bemutatásra az **Ilyenek a férfiak** című kacagató zenés vígjáték újdonság, amelyben először lép a közönség elé P. Jurik Julcsi, a társulat szubrett primadonnája, aki már tavaly **Az ördög nem alszik** című zenés vígjátékban emlékezetes sikert aratott. Ugyancsak ebben a darabban lép először a nagyváradi színpadra Moory Luci, a társulat fiatal hősnője, aki Mezey Mária szerepét játssza ebben a kacagató újdonságban. A darab rendezője s egyúttal a férfi főszereplője Delly Ferenc lesz, a kitűnő bonviván. Bartók Julia, Kozma Andor, Ross József és Majthényi Gabi játszóak a többi főszerepeket. Az **Ilyenek a férfiak** péntektől — jövő szerdáig sorozatosan lesz a színház műsorán.

— **Szombaton délután** a tavalyi évad legnagyobb sikerű operettje, a Tokaji aszú kerül színre mérsékelt helyárrakkal, Bartók Juliával, Koltay Arankával, Haraszthy Irénnel, Elek Icával, Márky Gézával, Tanayval, Solymossy Imrével, Kozmával és Berenghel a vezető szerepekben. — Vasárnap délután a szezonnyitó, gyönyörű muzsikájú nagyoperett, a Hajduk hadnagya megy mérsékelt helyárrakkal.

A Színművészeti Kamara akarja intézni a színészek cipőellátását

A Színművészeti Kamara most tartott ülésén főleg a vidéki szintársulatok tagjaitól beérkezett panaszok alapján elhatározta, hogy a színészek cipőellátása és javítása ügyében sürgősen eljár az illetékes hatóságoknál. A kamara kérni fogja a hatóságokat, hogy a szerződésben lévő színészek cipőellátásával való ellátását a kamara útján eszközölhessék. Nem kétséges ugyanis, hogy a színészi foglalkozást folytató kamarai tagok különleges elbánásra tarthatnak igényt. Ezenkívül a vidéki szintársulatok tagjainak, akik állandó lakhelyrel nem rendelkeznek, a jelenlegi rendszer mellett, nem is áll módjukban a cipő-

Zakar András

Tihamér püspök élete ahogyan kortársai látták

Ara ízve 4, kötve 5 Pengő.

Királyi Magyar Egyetemi Nyomda kiadása.

Kapható könyvosztályunknál.

A Pázmány Péter tudományegyetem orvosi karára egyáltalában nem vesznek fel új zsidó hallgatót

A Magyar Tudósító jelenti: A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem összes fakultásain most bírálják el az új egyetemi hallgatók felvételi kérelmeit. Az egyes fakultásoknak mindenekelőtt abban a tekintetben kellett állástfoglalni, miképpen értelmezték az 1939. évi IV. t. c., vagyis az ugynevezett második zsidótörvény 7. szakasza alapján kibocsátott rendeletet. Ez a rendelet tudvalevően hat százalékosban állapítja meg az újonnan felvehető zsidó hallgatók létszámát. Nyílt kérdés volt azonban, hogy ezt a hat százalékos mérést miképpen értelmezzék: az első évfolyamra felvehető hallgatók létszáma alapján állapítsák meg ezt az arányszámot. A Pázmány Péter Tudományegyetem orvostudományi karára ma délelőtt tartott ülésén azt a felülnő határozatot hozta, hogy az első évfolyamra egyetlen zsidó hallgatót sem vesznek fel azzal az indoklással, hogy a rendeletet szigorúan értelmezzik, vagyis az évfolyamra felve-

hető zsidó hallgatók hat százalékos arányszámát az összes évfolyamok hallgatóinak szám alapján határozzák meg. Miután pedig az első évfolyamtól eltekintve, a többi négy évfolyamon a zsidó hallgatók százalékos arányszáma még mindig jóval nagyobb, mint hat százalék, addig nem vesznek fel az első évfolyamra egyetlen zsidó hallgatót sem, amíg a zsidó hallgatók arányszáma nem csökkent hat százalékos alá. Ez a döntés, értesülésünk szerint még nem joghatályos, amennyiben Hóman Bálint kultuszminiszter és Szily Kálmán államtitkár ebben a kérdésben az illetékes egyetemi ténnyelzőkkel a legközelebbi napokban megbeszélést tart. A Pázmány Péter tudományegyetem többi fakultásán is hasonló állásfoglalás alakult ki. A Műegyetem vegyészeti szakosztálya ugyan csak kari ülésben mondta ki, hogy az első évfolyamra egyetlen zsidó hallgatót sem vesznek fel.

SPORT

HLATKY ENDRE főispán:

A Nagyvárad AC olyan értéke a városnak, amelyet kötelességünk megtartani és a további fejlődés útján segíteni

A Nagyvárad AC újjászervezése és megerősítése érdekében az egyesület vezetője által indított akció a legszélesebb társadalmi körökben nagy visszhangot keltett. Nagyvárad városának nemcsak szorosán véve a sport és a labdarúgás iránt érdeklődést mutató társadalmában, hanem szinte az egész városban mély hatást váltott ki a Nagyvárad AC felhívása, s a jelekből már is megállapítható, hogy ez az akció a legteljesebb sikert ígéri.

Alkalmunk volt beszélni a Nagyvárad AC jövőjéről a város sportszerető főispánjával, dr. Hlatky Endrével, aki a NAC dicsőretreméltó akciójáról a következőket mondotta:

— Azt hiszem, azzal tisztában van mindenki e város falai között, hogy a NAC nem öncélú tevékenységet folytat, hanem — éppen úgy, mint az NSE — a testnevelés és testápolás szolgálatában a legmagasabb rendű feladatot tölti be ebben a városban. Ha pedig ez így van, akkor első, s rendkívüli kötelessége mind a hatóságoknak, mind pedig a város közönségének, hogy felsorakozzék a NAC zászlója mögé és istápolja ezt a nagymúltú és sokra hivatott egyesületet is.

— Örömmel látom és hallok, hogy a Nagyvárad AC áldozatra és tetterkész vezetőségének munkája és ez az

újabb akciója lendületesen halad előre s a legszebb reményekre jogosít. Mint a város főispánja, büszke vagyok a NAC-ra s boldog volnék ha az eddig elért szép eredmények megsokszorozódnának. Ennek érdekében azonban dolgozni kell, nemcsak a NAC vezetőségének, hanem Nagyvárad sporttársadalmának általán is. A Nagyvárad AC ma már olyan értéke a városnak, amelyet megtartani és a további fejlődéshez hozzásegíteni kell.

— Hiszem és remélem, hogy az egyesület további megerősödését es minél szélesebb alapokra való helyezését szolgáló akció, az újjászervezés és tagtoborzás meghozza a kívánt eredményt és a Nagyvárad AC maradéktalanul betöltheti azt a hivatását, amely ennek a városnak a képviselője a sportéletünk terén az egyesületre vár.

Itt említjük meg, hogy a NAC tagtoborzása már az első napokban nem várt eredményt hozott. A város sporttársadalmának megértette a hívó szót és nagy számban sorakozik a zöld-fehér zászló alá, hogy segítse, támogassa nemcsak szívének dobbanásával, hanem minden módon a Nagyvárad AC nemes törekvéseit és helytállását a labdarúgás élvonalában.

Atlétikai verseny az erzsébelligeti pályán

Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap délelőtt Nagyvárad bajnokságáért atlétikai versenyt rendeznek az Erzsébet-ligeti pályán.

A nagyszabásúnak ígérkező versenyen az összes számbajövő nagyváradi atléták indulnak és így néhány jó eredményre van kilátás, különösen a 110 és 400 méteres gátfutásban,

amelyben legutóbb Kiss László országos viszonylatban is szép eredményt ért el második, illetve harmadik helyezéssel.

A versenyen a következő számok lesznek:

100, 400, 800, 1500 és 3000 méteres síkfutás, magas-, távol- és rúdugrás, 110 és 400 méteres gátfutás, ka-

Nagyvárad

thi. város új utcaelnevezéseivel megjelent térkép ára: fekete nyomással 1.60 P színes nyomással 2.—

lapács-, súly- és diszkoszvetés.

A délutáni NAC—KAC mérkőzés félidejében folytatódik a verseny, amikor néhány futószám lebonyolítására kerül sor.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 14 fillér, Alláskeresőknek 25 százalék engedmény

Lakás

Azonnalra kiadó központban csinosan burorozott különbejárta tiszta udvari szoba tisztviselőnek. Alapi-u. 1. ajtó 2. 392

Adás-vétel

Öltözőkődni olcsón csak Molnár használt ruhák üzletéből lehet Bémer-tér 1. (udvarban). Magas árat fizetek használt ruhákért. 189

Aranyat, briliánst, ezüstöt magas áron vesznek, órákat, ákszerűt javítok. Gyenge István ékszerész. Rakóczi ut 19. 393

Eladó Várház-utca 1. sz. alatt levő vasuti iparvágánnyal rendelkező rak-tárépület, iroda és tisztviselő lakással együtt. Erdeklődők forduljanak az Erdélyrészi „Hangya” Szövetkezetek Központjához, Marosvásárhely, Vilmos császár-utca 24. szám. 393

Aranyat, ezüstöt napi áron vesznek. Tiszay órák és ékszerész, Nagyvárad, Rakóczi-ut 6. 394

Eladó 6500 pengőért kétszobás, külön egy szoba, konyha ház, víz, villany, nagy telek. Árpád vezér-uti villamos megállónál. Körösi Csoma Sándor-utca 12. Értekezni Szász cipész-nél, Teleki-u. 34-a. 389

26 kaptár méh, mézzel együtt eladó Antal János, Nagyléta, Bihar megye.

Használt függönyöket vesz a színház. 387

Ebedlő szőnyeg 13 kvadrátos gyönyörű szmírna, sürgősen eladó. Alapi-u. 1. ajtó 2. 391

Hülönlele

Bányasori újságárúsió bódé 40 P készpénz óvadékkal kiadó. 390

Kávéházakban és vendéglőkben kérje Magyar Lapok-at.

Allást nyee

Strand mellett szőlőben gondos felügyelőnek ingyen lakást adok vagy vincellért fogadok. Váradszöllös, Rakóczi-utca 1. 388

Fiatall főzni tudó mindenest keresek. Cim Rudolf Mosse hirdetőirodában, Bazár-épület. 384

Rikkancsokat fix fizetéssel felvesszünk. Jelemezni a Néplap expedíciós osztályán

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
a Szent László-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.